

II. Pedig a külső feltételek 40 éve nem voltak ennyire kedvezőek. Nyilvánvalóvá vált, hogy a Szovjetunió már nem képes a régi módon kormányozni térségünket. Kelet-Közép-Európa valamennyi országa válaszában áll: lesüllyedés a harmadik világba vagy átalakulás.

A világgazdasági kapcsolatok bővülése és az új enyhülési folyamat utat nyit Európa keleti és nyugatfelének közeledése előtt, és lehetőséget ad Kelet-Közép-Európa státusának békés módosítására.

Beléptünk abba a korszakba, amikor fokozatosan túljuthatunk Jalta következményein.

Az ország jelen állapotából kimozdulni azonban mindaddig lehetetlen, amíg a közvélemény az alaktalan indulatok és a tehetetlenség érzése között ingadozik.

III. A legsúlyosabb felelősség a hatalom birtokosait terheli. Ha a vezetés valóban kész a párbeszédre, ezt félreérthetetlenül ki kell nyilvánítani:

- el kell ismernie a párt felelősségét a válság kialakulásában, nem korlátozva az önvizsgálatot azutóbbi évek hibás gazdaságpolitikai döntéseire, hanem világosan kimondva, hogy az 1948-ban bevezetett és 1956 végén restaurált gazdasági és politikai intézményrendszer jutott válságba;

- egyértelműen kell állást foglalnia az elkerülhetetlen intézményi változásokkal kapcsolatban, s tartózkodnia kell az olyan lépésektől, melyek kétségessé teszik szándékának őszinteségét;

- ki kell mondania, hogy a válságot politikai úton kívánja megoldani, azaz a társadalom békés kezdeményezéseire nem válaszol erőszakkal és kényszerrel.

IV. A nemzet nem háríthatja el önmaga sorsáért viselt felelősségét azzal, hogy az állam felelősségére hivatkozik. A társadalom csoportjainak meg kell szerveződniük, meg kell határozniuk céljaikat, meg kell fogalmazniuk követeléseiket.

Valóban: erősödik az igény, hogy az emberek közösségekbe tömörüljenek és hallassák hangjukat. Gombamódra szaporodnak a klubok, körök, társaságok, egyesületek. Helyzetelemzések, programok születnek.

E mozgalomnak azonban magasabb szintre kell jutnia, hogy megtörjön a közvéleményt fogva tartó fatalizmus, s a társadalom maga is politikai erővé váljék:

- kívánatosnak tartjuk, hogy az önszerveződés valamennyi rétegre áttérjedjen;

- fontosnak tartjuk, hogy az újonnan szerveződő csoportok megőrizzék önállóságukat, és sokféleségük intézményes pluralizmussá fejlődjék tovább;

- ám, hogy a demokrácia erői szét ne forgácsolódjanak, rendszeres kapcsolatban kell állniok egymással, össze kell hangolnokiok fellépésüket;

- végezetül, szükségesnek véljük egy olyan testület létrejöttét, amely képes folyamatosan értékelni a helyzetet, s kellő súllyal állást foglalni bármely országos fontosságú ügyben.

V. A jelen felhívás kibocsátói - különböző csoportosulások tagjai és velük egyetértő, csoportokon kívüli személyek - javasolják, hozzuk létre a Szabad Kezdeményezések Hálózatát. A Hálózat segítené a különböző csoportosulások közötti információcserét. Figyelemmel kísérené a határainkon belül és a határainkon kívül élő magyarság sorsát, az életkörülmények alakulását, a hazai kisebbségek helyzetét, a társadalmi kezdeményezéseket, a közjogi intézmények tevékenységét, értékelné a hivatalos szavak és tettek viszonyát, és szükség esetén cselekvési változtatásokat fogalmazna meg.

Kívánatosnak tartjuk, hogy az ország megegyezések sorozatán át lábáljon ki jelenlegi válságából; tevékenységünkkel ezt a folyamatot szeretnénk szolgálni.

A Hálózatot nyitott együttműködési formának szánjuk - felhívunk mindenkit, aki törekvéseinket helyesli, hogy támogató aláírásával, tanácskozó, pártfogó vagy megfigyelői részvételével csatlakozzék vállalkozásunkhoz.

VI. A közvetlen teendőkről és lehetőségekről esetről-esetre fogjuk kifejteni elgondolásainkat.

Távlati célunk olyan Magyarország, mely

- nemzeti önrendelkezése alapján nyílt és rendezett jószomszédi viszonyt alakít ki a Szovjetunióval mind politikai és katonai, mind gazdasági téren;

- vállalva az államhatárainkon kívül rekedt magyar kisebbségekkel szembeni erkölcsi kötelezettségeit, a környező országok demokratikus erőivel együttműködve azon dolgozik, hogy megszűnjenek a térségünket szétszabdáló nemzeti gyűlölségek okai;

- elfoglalja az őt megillető helyet Európa egyenrangú országainak családjában.

Belső fejlődésünk távlati célját a következőkben látjuk:

Felhívás az SzKH megalakítására

I. Országunk gazdasági és politikai válsága rohamosan mélyül. A társadalom nem hiszi, hogy a kormányzat képes volna feltartóztatni a hanyatlást. Igazságtalannak tartja a rárótt terheket, értelmetlennek az áldozatok vállalását.

A vezetés érzékeli a növekvő nyugtalanságot: hogy a kedélyeket lecsillapítsa, megújulást és párbeszédet ígér. Szavainak azonban nincs fedezete. Az ígéretek tartalma homályos, a gyakorlat a régi. Mindez csak erősíti a hangulatot, amit a gazdasági fenyegetettség, a létbiztonság elvesztése szül: azt, hogy tehetetlenül sodródunk a katasztrófa felé. Halmozódnak az indulatok, de gyérül a hit, hogy hazánk föl-emelkedhet a mélypontról.

– politikai téren a többpártrend-
szerű parlamenti demokráciában, ahol
a törvényhozó, végrehajtó és bírói ha-
talom elkülönül egymástól, a szabad-
ságjogokat, valamint a nemzeti, vallási
és egyéb közösségek egyenjogúságát
alkotmányos garanciák védik, a politi-
kai hatalmat független érdekvédelmi
szervezetek és öngazgatási intézmé-
nyek korlátozzák;

– gazdasági téren az egyenrangú
tulajdonformák versenyét biztosító,
szabályozott piacon;

– szociális téren a költségvetéstől
elkülönült önkormányzó társadalom-
biztosítási intézmények és garantált
állami juttatások együttesében, mely a
munkanélküliek és magukról gondos-
kodni nem tudók számára biztosítaná
a megélhetést; továbbá szolidaritáson
alapuló, önkéntes társadalmi segítség
nyújtásban.

Országunk csak akkor emelkedhet
ki jelen válságából, csak akkor fordít-
hatjuk meg a gazdasági hanyatlást,
természeti környezetünk pusztulását,
a lakosság termékenységének csökke-
nését és halandóságának emelkedését,
biológiai és lelki egészségének lerom-
lását, a magyar társadalom önbecsülé-
sének és a tagjai közti szolidaritásnak
megcsappanását, ha ezen az úton elin-
dulunk.

Meggyőződésünk, hogy van mód a
mindenkori politikai lehetőségeket
higgadtan mérlegelve, békés akarat-
nyilvánítással közelíteni e történelmi
célok felé.

Budapest, 1988. március 17.

Bába Iván, irodalomtörténész

Bauer Tamás, közgazdász

Benda Gyula, történész

Benda Kálmán, történész

Csapody Tamás, jogász

Demszky Gábor, szociológus

Dénes János, munkás

Dr. Éliás Sára, ügyvéd

Eörsi István, író

Gadó György, szerkesztő,

Göncz Árpád, író

Haraszi Miklós, író

Hodosán Róza, tanár

Horváth Mihály, szerkesztő

Kenedi János, újságíró

Kis János, filozófus

Klanczay Gábor, történész

Köszeg Ferenc, tanár

Kövér László, jogász

Lengyel László, közgazdász

Litván György, történész

Magyar Bálint, szociológus

Mécs Imre, mérnök

Merza József, matematikus

Mészöly Miklós, író

Miszlivetz Ferenc, szociológus

Orbán Viktor, jogász

Pajkossy Gábor, történész

Perjés Géza, történész

Pető Iván, történész

Radnóti Sándor, kritikus

Rév István, történész

Solt Ottilia, szociológus

Szabó Miklós, történész

Szalai Erzsébet, közgazdász

Szalai Júlia, szociológus

Tamás Gáspár Miklós, filozófus

Tardos Márton, közgazdász

Tóth Károly Antal, levéltáros

Vargha János, biológus

Vásárhelyi Judit, szociológus

Vásárhelyi Miklós, sajtótörténész

Vit László, mérnök

Voszka Éva, közgazdász

Az aláírásokat ötszázanként, abc-
rendben hozzuk nyilvánosságra (a lak-
címet nem közöljük).